

ลักษณะที่เด่นชัดของบทพระนิพนธ์ของ
พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนพิตยาลงกรณ

The Predominant Characteristics of the Works of
Prince Phitthayalongkorn

โดย
นางสาวบุษกร อรามกุล อ.บ. (จุฬา ฯ)

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญาโท
ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาภาษาไทย

พ.ศ. ๒๕๑๒

002455

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัย เป็นส่วนประกอบ
การศึกษาคณะระเบียบปรัชญาจากบัณฑิต

.....
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการทรวจวิทยาภิพนธ ประธานกรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย ศาสตราจารย์ พ.ศ. จิราษุ นวรงค์

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาพิจารณาคุณลักษณะบทพระนิพนธ์ของ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) ว่าเป็นอย่างไรจึงทำให้ได้รับการยกย่องจากผู้อ่านวรรณคดีไทยโดยทั่วไป ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า บทพระนิพนธ์ของพระองค์ มีลักษณะที่เด่นอยู่ ๓ ประการคือ ประการแรก เรื่องการเลือกคำมาใช้ พระองค์ทรงพิถีพิถันมากในการสรรคำ ทรงใช้คำได้เหมาะกับเนื้อเรื่องในตอนที่กำลังเล่า นั้นปรากฏอยู่ในบางกรณี พระองค์ก็ได้ทรงนำคำศัพท์ใหม่ ๆ จากภาษาบาลีและสันสกฤต เข้ามาใช้ในวรรณคดีไทย หรือไม่นำคำศัพท์ที่มีใช้อยู่ในภาษาแล้ว มาใช้ในความหมายใหม่ ซึ่งตรงตามความหมายในภาษาเดิม ประการที่สอง เรื่องภาษาและสำนวนโวหารที่ใช้ จะเห็นได้ว่าทรงใช้ภาษาที่กระทัดรัด ได้ความหมายชัดเจน มีสำนวนอุปมาอุปไมยที่แยบคาย การที่พระองค์ทรงสามารถเลือกสรรถ้อยคำที่เหมาะสมและเรียบเรียงถ้อยคำเข้าด้วยกันได้อย่างสละสลวยไพเราะนั้น ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านบทพระนิพนธ์ของพระองค์มาก นอกจากนั้น พระองค์มักจะทรงสอดแทรกถ้อยคำสำนวนภาษาที่คมคาย เพื่อแสดงอารมณ์ขันไว้ในบทพระนิพนธ์เกือบทุกเรื่อง มากกว่าจะทำให้เนื้อเรื่องตลก ประการที่สาม เรื่องความคิด ทรงมีความคิดในเรื่องต่าง ๆ หลายอย่างที่ เป็นของพระองค์เอง ไม่ซ้ำกับของคนอื่น ๆ นับเป็นความคิดริเริ่ม และเป็นความคิดที่น่าสนใจมาก

ศูนย์วิจัยสุขภาพกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ABSTRACT

THESIS TITLE : The Predominant Characteristics of the Works of
Prince Phitthayalongkorn
NAME : Miss Yuporn Arankul
DEPARTMENT : Thai Language
ACADEMIC YEAR : 1969

The purpose of this thesis is to study H.H. Prince Phitthayalongkorn's works in order to find the factors that contribute to the popularity of the works among general readers. The study reveals three main factors. The first factor is diction. The prince was very careful and deliberate in his choice of words : his words suit the tones and tempo of the passages in which they appear. When necessary the prince would go to the extent of introducing a new word from the traditional stock (Pali and Sanskrit) or would use existing words with a meaning which is new in Thai but quite regular in the language of origin. The second factor is phrasing or expression. The prince used expressions that are clear and precise. Included in expression is his use of figures of speech especially of similes with very witty and attractive phrasing. His choice of appropriate words together with his beautiful phrasing contributes much to the smooth flow of his witty-prose as well as poetry. Quiet humor which appears frequently in nearly all of his work is effected by witty words and expressions rather than by comical situations. The third factor is his own original way of looking at things. The prince had many original ideas which are very interesting.

คำชมคุณ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและการแนะนำของศาสตราจารย์
 ม.ล. จิรายุ นพวงศ์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมงานวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งงาน
 ใกล้เคียงโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คมคาย นิลประภัสสร และ ผู้ช่วย
 ศาสตราจารย์ วชิร รมยะนันท์ ยังได้กรุณาแนะนำการวิจัยและแก้ไขสิ่งพิมพ์รองในวิทยานิพนธ์
 เล่มนี้ด้วย ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นอย่างสูง

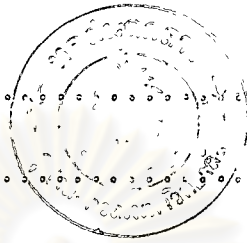

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
คำขอขอบคุณ.....	ข
บทที่	
1. ความจำเป็นของปัญหา.....	1
สาเหตุที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เลือกทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้.....	1
สิ่งที่ต้องการศึกษาคนควาเกี่ยวกับบทพระนิพนธ์ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์.....	5
2. พระประวัติและบทพระนิพนธ์ของพระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์.....	4
พระประวัติโดยสังเขป.....	4
รายชื่อบทพระนิพนธ์ของ น.ม.ส.....	11
สรุปความบทพระนิพนธ์ของ น.ม.ส.....	13
3. ภาษาที่ทรงใจในบทพระนิพนธ์.....	27
เสียงของคำ นำหนักของคำและสัมผัส รวมทั้งเทคนิคที่ทำให้บทกวี- วจนะไพเราะ.....	27
การใช้คำไม่พุ่มเสียง.....	42
การเลือกใช้คำบางคำในบทพระนิพนธ์.....	53
4. สำนวนโวหารในบทพระนิพนธ์ของ น.ม.ส.....	63
อารมณ์ขัน.....	63
สำนวนเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย.....	74
5. ลักษณะคำประพันธ์ที่ น.ม.ส. ทรงกวีขึ้นใหม่.....	98

บทที่	หน้า
6. ข้อคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ในบทพระนิพนธ์.....	106
คานภามา.....	106
คายนวราชคดี.....	116
คานการศึก.....	119
7. สรุป.....	122
เนื้อเรื่อง.....	122
ภาษาและสำนวนโวหารในบทพระนิพนธ์.....	123
ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทพระนิพนธ์.....	123
ความสมบูรณ์ของบทพระนิพนธ์.....	123
8. ข้อเสนอแนะ.....	125
คานการตรวจชำระ ระบบต้นฉบับและอสังการทาง ๆ.....	125
คานอารมณ์ขัน.....	125
บรรณานุกรม.....	126

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ถ้าที่ใดผู้เขียนวิทยานิพนธ์หมายถึงตัวเอง จะใช้คำว่า "ผู้เขียน" แต่ถ้าหมายถึงนักเขียนท่านอื่น ๆ ที่ปรากฏอ้างอิงอยู่ จะใช้คำว่า "ผู้แต่ง"

อนึ่ง ข้อความใดที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์คัดลอกมาจากหนังสืออื่น ๆ เพื่ออ้างอิง จะแยกออกจากข้อความที่ผู้เขียนอธิบายเอง โดยขึ้นบรรทัดใหม่ และย่อหน้า ๓ ช่วง ตัวอักษรทุกบรรทัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย